

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia grudnia 2010r.

Pani
Maria MUSZALAK
Dyrektor
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
w Łękawie

P/10/159
LLO-4101-21-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała działalność Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Łękawie w zakresie kształcenia i resocjalizacji w okresie od dnia 1 września 2007 r. do dnia 30 sierpnia 2010 r., zwanego dalej „MOW” lub „Ośrodkiem”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 13 grudnia 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Łękawie w zakresie kształcenia i resocjalizacji w ww. okresie.

Formułując powyższą ocenę NIK uwzględniła:

1. Pozytywną ocenę formalnoprawną, organizację kształcenia i prowadzoną resocjalizację polegającą na tym, iż Ośrodek:
 - posiadał aktualny wpis do rejestru placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adaptacyjno-opiekuńczych prowadzonego przez Łódzki Urząd Wojewódzki oraz procedury wewnętrzne dotyczące kształcenia, resocjalizacji i bezpieczeństwa wychowanków np.: „Regulamin wycieczek”, „Regulamin samorządu wychowanków”, „Regulamin zespołu wychowawczego ds. okresowej oceny sytuacji wychowanków”,
 - zapewniał wychowankom całodobową opiekę i możliwość nauki w Szkole Podstawowej i Publicznym Gimnazjum, udział w indywidualnych lub grupowych

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

zajęciach specjalistycznych w zakresie terapii pedagogicznej, zajęciach psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych, sportowych, rekreacyjnych, kulturalno-oświatowych oraz zespołach zainteresowań, zapewniał również pomoc w nauce. Przeprowadzone zajęcia odnotowywano w dziennikach szkolnych i dziennikach pracy internatu,

- posiadał Statut zawierający elementy określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 maja 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz.466). Liczba uczniów szkół i wychowanków Ośrodka była taka sama i wynosiła 72 osoby w latach 2007-2009 oraz 62 osoby w roku 2010. Różnice między stanem ewidencyjnym a faktycznym uczniów w szkołach i wychowanków Ośrodka wynikały z braku doprowadzenia, dobrowolnego zgłoszenia się wychowanka do placówki, bądź braku powrotu wychowanka z urlopu, ucieczki lub innych powodów.
2. Pozytywną ocenę systemu kształcenia i organizacji zajęć edukacyjnych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych polegającą na:
- dokonywaniu powiadomień sądu rodzinnego i Centrum w przypadku niedoprowadzenia nieletniego. W 2009 roku przekroczono 11-krotnie obowiązujący 3-miesięczny termin doprowadzenia do Ośrodka, a w 2010 roku 7-krotnie, pomimo że Ośrodek prowadził rozmowy telefoniczne z sądami lub wydziałami kierującymi wychowanków o przyczynach niedoprowadzenia, ostrzegając jednocześnie o kończeniu się ważności skierowania;
 - funkcjonowaniu programu naprawczego zapobiegania uciezkom wychowanków z placówki oraz zachowaniom agresywnym. Po wprowadzeniu programu odnotowano w roku 2009 od 4 do 13 uciezek, a w 2010 r. (od stycznia do sierpnia) odnotowywano od 5 do 9 uciezek;
 - w przypadkach uciezek i niepowrotów nieusprawiedliwionych zaraz po upływie 8 tygodni skreślanu wychowanka z ewidencji;
 - opracowaniu projektu rozbudowy i przebudowy Ośrodka polegającej na zapewnieniu wymaganej wysokości 3 m pomieszczeń sypialni grupy II (wysokość 2,46 m), świetlicy grupy IV (wysokość 2 m);
 - utrzymywaniu czystości i sprawności urządzeń higieniczno-sanitarnych znajdujących się w pałacu, w budynku pedagoga i psychologa, w budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, zgodnie z § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny (Dz. U. z 2003r., Nr 6, poz.69 ze zm.). Przeprowadzano kontrole obiektów szkolnych pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z nich,

z przeprowadzonych kontroli sporządzano protokoły przekazywane do Starostwa w wyznaczonych terminach.

Wypożyczono sale klasy VI Szkoły Podstawowej oraz w klasy II i III Gimnazjum w meble posiadające certyfikaty zgodności wydane przez Zakład Certyfikacji COBRABiD – BBC oraz zamówiono meble dla klasy I Gimnazjum i klasy V Szkoły Podstawowej posiadające ww. certyfikaty.

Plany ewakuacji i oznaczenia dróg ewakuacyjnych w internacie Ośrodka, Szkole Podstawowej i Gimnazjum umieszczono w korytarzach, zgodnie z § 5 ww. rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Apteczki i instrukcje pierwszej pomocy znajdowały się w pomieszczeniach: kuchni (budynek pałacu), pokoju wychowawców Ośrodka (budynek pałacu), w pokoju nauczycielskim Szkoły Podstawowej i Gimnazjum (budynek szkół), pokoju pielęgniarki (budynek szkół), zgodnie z § 21 ww. rozporządzenia, a 6 nauczycieli, w tym nauczyciel wychowania fizycznego, posiadało zaświadczenia o ukończeniu kursu pierwszej pomocy. Zapewniono właściwe pomoce dydaktyczne i urządzenia dla realizacji podstaw programowych – ustaleń dokonano na przykładzie posiadanych pomocy i urządzeń do nauki historii w Szkole Podstawowej i Gimnazjum Publicznym.

W przypadku zatrudnionych w roku szkolnym 2009/2010 35 osób (2 osoby zatrudnione były na etatach nauczycieli i wychowawców), 32 pracowników posiadało wykształcenie wyższe oraz przygotowanie z zakresu resocjalizacji, zgodnie z Kartą Nauczyciela i rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400), a w przypadku 3 nauczycieli nie posiadających wymaganych kwalifikacji w zakresie resocjalizacji, uzyskano zgodę Kuratorium Oświaty w Łodzi na zatrudnienie w roku szkolnym 2009/2010. Szkoły posiadały plan doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach 2007-2010 (zatwierdzony uchwałą nr 8/2007 Rady Pedagogicznej).

Składane do Starostwa wnioski w zakresie potrzeb szkoleń uzasadnione były potrzebą zapewnienia procesu nauczania wychowanków przez wyspecjalizowane kadry znające specyfikę szkół i potrzeby uczniów. Wnioski składano w terminie do dnia 30 listopada każdego roku, zgodnie z § 6 rozp. MENiS z dnia 29 marca 2002 roku w sprawie sposobu podziału środków (Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 430), a sprawozdania z wykorzystania środków składano do Starostwa Powiatowego w Bełchatowie. Z przyznanej w 2007r. na szkolenia kwoty 8.650 zł wykorzystano

8.649,99 zł, w 2008 roku wykorzystano całą przyznaną kwotę 8.573 zł, w 2009 z przyznanej kwoty 10.902 wykorzystano 10.897 zł, W I półroczu 2010r. z przyznanej na ten rok kwoty 11.800 zł, wykorzystano 7.030 zł.

Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne posiadały szkolne plany nauczania, a wymiar zajęć ustalony w szkolnych planach nauczania odpowiadał wymiarowi określone w ramowych programach nauczania. Przewidziano 1 godzinę tygodniowo socjoterapii w 3 letnim okresie nauczania.

Stosowane programy nauczania m. in. do języka polskiego, matematyki, historii, języka obcego i religii w roku szkolnym 2007/2008 i 2008/2009 w Gimnazjum Publicznym ujęte w szkolnym zestawie programów były dopuszczone do stosowania, a szkolny zestaw programów nauczania opiniowała Rada Pedagogiczna w dniu 20 maja 2009r. Stosowane w Szkołach w latach 2005/2007 i 2008/2009 programy nauczania były dopuszczone do użytku przez właściwego Ministra Oświaty i Wychowania.. Zapewniono właściwe pomoce dydaktyczne i urządzenia dla realizacji podstaw programowych – ustaleń dokonano na przykładzie posiadanych pomocy i urządzeń do nauki historii w Szkole Podstawowej i Gimnazjum Publicznym.

W klasach nie przekraczano ustalonej w Statucie MOW liczby 16 wychowanków, zarówno na ostatni dzień nauki jaki na ostatni dzień danego roku (w roku 2010 przyjęto stan na 30 czerwca).

Pomimo przekroczenia w Szkole Podstawowej w klasie VI dopuszczalnej liczby 16 uczniów w latach szkolnych 2007-2010(stan na 30.09 i 30.06.) a w I klasie Gimnazjum w dniu 30.06.2008r. i 30.06.2009 r. przewidzianej w § 13 Statutu NIK przyjmuje wyjaśnienie, że było to spowodowane doprowadzeniem nowych wychowanków lub uciekinierów i koniecznością umieszczenia ich na kilka dni w klasie.

W latach 2008-2010 uczniowie uzyskali na egzaminach gimnazjalnych w części humanistycznej średnio 15,9 - 20,7 pkt.(średnia do szkół woj. łódzkiego 29,69- 31,42 pkt), a w części matematyczno przyrodniczej 12,9 -18,2 pkt. (średnia dla innych szkół z woj. łódzkiego wynosiła 24,01-27,51).

W MOW sporządzano Indywidualne Programy Pracy (IPP) (zbadane na przykładzie 22 wychowanków grupy III z 2007 r. i 27 wychowanków grupy I z 2009 r.) W ocenie NIK, nie zawierały one nieprawidłowości.

W roku szkolnym 2007/2008 prowadzono zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne z zakresu: matematyki, informatyki, geografii, ekologii za pośrednictwem odpowiednich kół tematycznych, a w roku szkolnym 2009/2010

zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, indywidualne poradnictwo psychologiczne, szereg zajęć wyrównawczych oraz kół zainteresowań.

W latach szkolnych 2007/2008 i 2009/2010 prowadzono dzienniki pedagoga i psychologa. Stwierdzone w nich braki formalne zostały usunięte w czasie kontroli, poprzez uzupełnienie wpisów – w dzienniku psychologa z roku szkolnego 2007/2008 poprzez wpisanie zadań do realizacji w II semestrze, tygodniowego planu stałych zajęć, informacji o kontaktach z osobami i instytucjami, a w dzienniku z roku szkolnego 2009/2010 poprzez wpisanie informacjami o kontaktach z osobami i instytucjami. Powyższe dane znajdowały się w komputerze wykorzystywanym przez psychologa.

Prowadzono także dzienniki pracy internatu. W części dotyczącej organizacji tygodniowej zajęć zawierały informacje dotyczące: daty, dnia tygodnia, ilości godzin pracy wychowawców w danym dniu, treści przeprowadzonych zajęć, podpisu przeprowadzającego zajęcia oraz uwag. W badanych dziennikach udokumentowano przeprowadzenie zajęć sportowych, turystycznych, rekreacyjnych, kulturalno-oświatowych, które to zajęcia odbywały się co najmniej w wymiarze 4 godzin tygodniowo. W okresie przerw wakacyjnych i świątecznych dokumentowano prowadzenie zajęć sportowych, świetlicowych i rekreacyjnych w wyżej podanym wymiarze.

W grupach wychowawczych nie przekraczano ustalonej w Statucie MOW liczby 12 wychowanków. W każdej grupie opiekę w ciągu dnia sprawowali wychowawcy, a w czasie nocy wychowawca i opiekun nocny nie będący pracownikiem pedagogicznym. W okresie wakacji stosowano te same zasady.

Działał Zespół Wychowawczy ds. Okresowej Oceny Wychowanków MOW w Łękwie, dla którego Dyrektor Ośrodka ustalił regulamin. Regulamin w pkt. 2 wyznaczył zadania, zgodne z zadaniami przewidzianymi w §19 ust. 2 pkt. 1-5 rozporządzenia w sprawie działania placówek publicznych (Dz. U. z 2005r., Nr 52, poz. 467 ze zm.) zwanego „rozporządzeniem w sprawie działania placówek publicznych”. Regulamin zatwierdzony został przez Radę Pedagogiczną w dniu 11 października 2006 roku. Z posiedzeń Zespołu sporządzane były protokoły. Poddano badaniu 11 protokołów z posiedzeń Zespołu (po 3 z lat 2007-2009 i 2 z 2010r.) stwierdzając, że Zespół realizował zadania przewidziane w §19 ust. 2 pkt 1-5 ww. rozporządzenia takie jak: diagnozowanie problemów wychowanka, ustalanie indywidualnego programu e pracy z wychowankiem, na podstawie projektu przygotowanego przez wychowawcę grupy wychowawczej, analizowanie

stosowanych metod pracy z wychowankiem i wybór skutecznych form pomocy, okresowe ocenianie efektów pracy z wychowankiem i jego środowiskiem rodzinnym, prognozowanie oczekiwanych efektów działań odpowiednio resocjalizacyjnych lub terapeutycznych.

Stosowano system nagród przewidziany w § 47 Statutu. (udzielono w roku 2007/2009 182 urlopy, w 2008/2009 150 urlopów, w 2009/2010 172 urlopy-pozostałych udzielonych nagród nie odnotowywano) i system kar przewidziany w § 48. Stosowano kary takie jak: nagana Dyrektora z wpisaniem do akt, przesunięcie lub skrócenie urlopu, zakaz urlopowania na czas określony, przesunięcie do innego Ośrodka. Z wyjaśnienia Pani Dyrektor wynika, że nie wszystkie kary były odnotowywane w formie pisemnej, a udzielając kar brano pod uwagę konsekwencje jakie ta decyzja wywoła w przyszłości, dlatego też większości drobnych kar, ze względów wychowawczych nie odnotowywano w aktach wychowanków.

MOW prowadził rejestr skarg i wniosków pn. „Zeszyt wniosków i skarg MOW Łękawa”, który założono w dniu 15 marca 2006 r. W ww. rejestrze nie zarejestrowano żadnej skargi.

3. Pozytywną ocenę efektów kształcenia i resocjalizacji w odniesieniu do kosztów edukacji i pobytu wychowanków w poniżej podanym zakresie:
 - Wysokość środków planowanych (plan pierwotny i po zmianach) na działalność MOW:
 1. w 2007 r. w planie pierwotnym stanowiła kwotę 3.015.308 zł, w planie po zmianach 3.594.074 zł.
 2. 2008 r. - 3.008.584 zł, a w planie po zmianach 3.376.098 zł,
 3. w 2009r. - 3.335.637zł, a w planie po zmianach 3.761.166 zł,
 4. w 2010 r. (do 30 czerwca) - 3.814.519 zł, a w planie po zmianach 3.846.169 zł.
 - Poniesiono wydatki:
 1. w 2007 r. wydatki stanowiły 3.551.275,31 zł,
 2. w 2008 r. wydatki stanowiły 3.349.387 zł,
 3. w 2009r.wydatki wyniosły 3.739.181 zł,
 4. w 2010 (do 30 czerwca) poniesiono wydatki w wysokości 2.073.324 zł.
 - Otrzymano subwencje oświatową:
 1. w 2007 roku: w wysokości 2.756.728,23 zł,
 2. w 2008 roku: w wysokości 3.249.729,75 zł,
 3. w 2009 roku: w wysokości 3.544.755,97 zł,
 4. w 2010 roku: w wysokości 3.483.742,42 zł.

Stosowano prawidłową klasyfikację budżetową wg działów i rozdziałów (np. Szkoła Podstawowa dział 80102, Gimnazjum Publiczne dział 80111) oraz paragrafów określających rodzaj wydatku.

- MOW wyegzekwował opłaty za wyżywienie od 3 wychowanków w przypadkach, w których Sąd obciążył rodziców kosztami (w pozostałych przypadkach Sady nie obciążały rodziców tymi kosztami). Należności ustalone były w prawidłowej wysokości, stosowano uchwały nr 413/06, nr 616/07, nr 514/09 Zarządu Powiatu Bełchatowskiego. Pobieranie kosztów wyżywienia było zgodne z wykładnią dokonaną przez Ministerstwo Edukacji i Nauki z dnia 16 stycznia 2006 roku nr E-DWPS-2-TK-045/82/12/06 art. 32 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. Nr 11, poz. 109 ze zm.).

Koszt utrzymania wychowanka wynosił w 2007 r. 91.058,34 zł, w 2008 r. 95.696,77 zł, w 2009 r. 106.833,75 zł, a w I półroczu 2010 r., 46.073,87 zł, zaś koszty wyżywienia wychowanka w tych latach wynosiły odpowiednio: 3.128,21 zł, 3.348,81zł, 3.267,80 zł, 1.563,15 zł.

- w przypadku 108 delegacji rozliczonych w 2009 roku i 65 w pierwszej połowie 2010 roku stosowano stawkiienne, zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. z 2006r. Nr 227, poz. 1661 ze zm.). Udzielano zwrotu kosztów przejazdu wg przedstawionych do rozliczenia biletów. W 2009r. wypłacono z tego tytułu 3.011,86zł, a w 2010r. (do 30 czerwca) 2.815,43zł.
- Największe wydatki w latach 2009-2010 (do 30 czerwca) o wartości 70.639,13 zł dotyczące wydatków bieżących i wydatków majątkowych o wartości 10.450 zł, posiadały opisy wykonanych prac, dokonanych zakupów oraz pieczętki i podpisy potwierdzające dokonanie kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej, potwierdzenie celowości, legalności oraz gospodarności wydatku a także zastosowanie ustawy: Prawo zamówień publicznych oraz informacji, czy wydatek zakwalifikowano do wydatków strukturalnych.

MOW korzystał z dofinansowania projektu pn. „Program zindywidualizowanych zajęć wyrównawczych, specjalistycznych i pozalekcyjnych dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Łękawie” Kształcę się – Pracuję – Jestem” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dofinansowanie objęło kwotę 790.085,68 zł..

NIK negatywnie ocenia niestosowanie Prawa zamówień publicznych przy dokonanych zakupie mebli w ramach realizacji dotacji celowej uzyskanej na podstawie porozumienia zawartego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie z Ministrem Edukacji Narodowej w dniu 3 grudnia 2007r. dotyczącego programu utworzenia zaplecza do realizacji specjalistycznych zajęć wychowawczych i resocjalizacyjnych w MOW w terminie od dnia 1 września 2007r. do 31 grudnia 2007 r., w części 30-Oświata i wychowanie, dział 854, rozdział 85420 par. 2120, w kwocie 340.300 zł.

MOW zawarł w dniu 10 grudnia 2007 r. umowę nr 24/2007 z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowym „Biuro-Meble” Zofia Zielińska na dostawę mebli za kwotę 119.597,08 zł. Ww. Przedsiębiorstwo wystawiło w dniu 12 grudnia 2007r. fakturę VAT nr 3424/12/07 za zakup mebli w wysokości 91.244,70 zł netto tj. brutto 111.318,53 zł. Na fakturze umieszczono m. in. uwagę, iż „Zakupu dokonano zgodnie z art. 4 pkt. 8 Ustawy- Prawo zamówień publicznych”, umieszczono datę 17 grudnia 2007r. oraz nieczytelny podpis. Ośrodek zapłacił ww. Przedsiębiorstwu w dniu 18 grudnia 2007r. kwotę 111.318,53 zł. W wyjaśnieniu Pani Dyrektor stwierdziła „Przeprowadzałam rozmowę telefoniczną z Panią wizytator Beatą Ciupińską z Departamentu Młodzieży, Bezpieczeństwa i Wychowania w MEN (osoba odpowiedzialna za kontakty z placówkami biorącymi udział w konkursie), która poinformowała mnie, że sprawą oczywistą i nie budzącą żadnych wątpliwości jest, że należy uruchomić takie procedury, które pozwolą na realizowanie dotacji, a w szczególności należy skorzystać z możliwości, jakie daje zakwalifikowanie poszczególnych zakupów w oparciu o kody CPV. Dokonując podziału wg kodów wydatki nie przekraczały kwoty 14.000 euro. Porozumienie zawarto w dniu 3 grudnia 2007r. co oznacza, że do końca roku pozostało 28 dni (w tym święta). Praktyczną niemożliwością było, aby w tym terminie przeprowadzić postępowanie o zamówienie publiczne. Drugim warunkiem był zakup mebli z certyfikatami, co ograniczało liczbę dostawców. Potrzeby placówki w tym okresie były duże ze względu na zużycie sprzętu.”

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o przestrzeganie Prawa zamówień publicznych przy dokonywaniu zakupów dla Ośrodka

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pani Dyrektor w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.